

Evangelizálni a fiatalok hangján

KIRÁLY ANDRÁS

Fülöp atya a XV. püspöki szinóduson

A szinódus az ókeresztény egyházig visszavezethető intézmény, mely a keleti egyházakban fennmaradt, és máig rendszeresen tartják a tanácskozásnak e formáját. Szent VI. Pál pápa a II. Vatikáni Zsinat végén, 1965. szeptember 15-én kelt intézkedésével (*motu proprio*) tette egyetemessé a rendszeres püspöki szinódust a katolikus egyházban, mint az egyház egyik legfontosabb szervét – melyben a püspökök előre meghatározott témakörben segítik a pápát az iránymutatások megalkotásában. A pápa hívja össze, vezeti, felügyeli, és a végén ő zárja le. Három fajtája van: a **rendes teljes szinódus**, mely az egész egyházzal kapcsolatos ügyeket tárgyal, a **rendkívüli teljes szinódus**, mely az egész egyházat érintő, sürgős kérdés(ek)e)t tárgyal, és a **részleges szinódus**, mely bizonyos régiók, földrészek ügyeit tárgyalja. Az idei volt a tizenötödik rendes szinódus, emellett három rendkívüli és tíz részleges szinódust tartottak eddig az egyház püspökei. A részt vevő püspökök a szinódus végén adják be javaslatukat (három témát lehet megjelölni), amelyekből a pápa választja ki a következő rendes szinódus témáját. Az idei téma, az ifjúság és hit kérdése jól illeszkedett az előző, családokat tárgyaló szinódushoz.

Hogyan történik a szinódus összehívása, és kik vesznek részt rajta?

A szinódust a pápa hívja össze, minden ország püspöki kara kap meghívót. A kisebbek egy tagot, a nagyobbak huszonöt főként plusz egyet delegálhatnak (tehát egy huszonhat fős püspöki kar már kettőt). A Magyar Katolikus Püspöki Kar Palánki Ferenc püspök atyát küldte. A püspöki konferenciák által küldött főpásztorok mellett meghívást kapnak a keleti katolikus pátriárkák, nagyérsekek és a metropolitai egyházak metropolitái – így kerültem én is a szinódus tagjai közé. Küldöttek útján képviselik magukat különböző protestáns felekezetek és ortodox egyházak vezetői, valamint jelen vannak az adott szinódus témájával foglalkozó egyházi és világi szakemberek, illetve szerzetesi vezetők. Az idei szinóduson mintegy harminc fiatal is jelen volt, akik az előkészítő munkákban is részt vettek. Márciusban volt egy előszinódus, melyen háromszáz fiatal (köztük görögkatolikus részről Szaplonczay Máté papnövendékünk) vett részt, és közösen fogalmaztak meg egy munkadokumentumot, melyet a szinódus alapjául szántak. Ez a dokumentum igen fontos, mert tartalmazza a fiatalok véleményét, de ez csak egyik része volt az ún. *Instrumentum Laboris*-nak, amely a szinódus kiindulópontját képezi, és adott esetben a záródokumentum magja is lehet. A fiatalok véleményének összegzése mellett a püspöki konferenciák is megfogalmazták álláspontjaikat, és a szakértők is összeállítottak ilyen munkákat. Sőt, idén először, a világhálón keresztül is bárki hozzászól-

hatott a témához. Több mint háromszázezen éltek e lehetőséggel. Mindezekből állt össze a végleges munkadokumentum, mely már jóval a szinódus előtt megjelent, bárki elolvashatta.

✠ **Éz már a harmadik szinódus, mely a fiatalokról szól. Miért van szükség időről időre visszatérni e témához?**

A világ változik. Az első, fiatalokkal foglalkozó zsinat 1977-ben volt, akkor merőben más volt a világ, mások voltak a problémák, a fiatalok élethelyzete. A szinódus munkadokumentuma három lépésre épült: nézzünk szét, milyen a világ és benne a fiatalok helyzete; próbáljuk ezt értékelni és a miértekre választ keresni; valamint adjunk iránymutatást nekik. Ezek időről időre változnak, s elérkezett az idő, hogy a mai, sokszor érték nélkülivé váló, énközpontú, digitális világban újra útmutatást adjunk e három lépés mentén.

✠ **Hogyan zajlott a szinódus?**

Igen szerencsés voltam, mert én a Kisded Máriáról nevezett szerzetes nővérek vendégházában kaptam helyet, a Szent Péter tér szélén. Ez nemcsak a közelség miatt volt jó, de kiváló alkalom volt a többi püspök és világi szakértő megismerésére is, akik szintén ott kaptak szálást. Az október 3-ai nyitó szentmise a bazilikába volt meghirdetve, de olyan sok hívő jelent meg, hogy végül a Szent Péter téren mutatta be a Szentatya. A háromszázötven szinódusi résztvevő ezután a szinódusi teremben kezdte meg a munkát. Mindenkinek névre szóló helye van, ahol a szinódusi dokumentumok mellett szavazógép, mikrofon és hatnyelvű tolmácgép található. (A fordítást több évtizedes tapasztalat-

tal rendelkező szinkrontolmácsok végezték.) Maga a szinódus nagyon jól föl volt építve. A munkadokumentum három nagy fejezetét három külön szakaszban tárgyaltuk. Mindig ismertették az azt megelőző részt, majd ezekhez hozzá lehetett szólni. A nyitóülésen a pápa azt kérte, hogy nagyon figyeljünk egymás fölszólására, és néhány fölszólást követően tartsunk mindig három perc szünetet, amikor emésztani lehet a hallottakat, vagy csak pihenni, kikapcsolni, imádkozni. Ez a rendszer nagy nyugalmat és lendületet adott az egésznek, máshol is be kellene vezetni. A Szentatya szinte minden ülésen végig jelen volt, mellette a szinódus főtitkára, Baldisseri bíboros ült, és az őt levezető elnök. A délelőtti ülés reggel kilenctől fél egyig, a délutáni fél öttől fél nyolcig tartott. A napi program és az adott dokumentum ismertetése után a fölszólások következtek. A munkadokumentum pontokba volt szedve, előre jelezni kellett, hogy melyikhez szeretnénk négy percen belül hozzászólni (sőt, a hozzászólást írásban is le kellett adni előre.) Az esti ülésen bárki, előzetes jelentkezés nélkül három percen belül hozzászólhatott az adott témához, gombnyomással jelezve szándékát. A Szentatya is többször hozzászólott ilyenkor. (Nála nem kapcsolták be az órát, de ő sem beszélt néhány percnél hosszabban.)

A munkadokumentum első harmadát három nap alatt tárgyaltuk meg, utána következett három nap kiscsoportos munka, ahol az elhangzottak alapján értékeltük a hozzászólásokat. A csoportvezető elnök mindent összegezte, amit a végén még egyszer megvitattunk. A következő munkanapon az így született összegző dokumentumot egyenként tíz percen ismertette a szinódussal mind a tizennégy csoportvezető. A második héten a dokumentum második, a harmadik héten a harmadik részét tárgyaltuk így meg. A csoportok által írt összegzést egy szalézi és egy jezsuita szerzetes vezette csoport kezelte, melybe a pápa három főt, a püspökök pedig minden világrészből egy-egy püspököt delegáltak. A szinódus végére ez a csoport fogalmazta meg a záródokumentumot.

✠ **Miről szólt az előre jegyzett hozzászólása?**

A fiatalok hivatástisztázó kérdéséhez szóltam hozzá a migránskérdés elhallgatott vetületének tükrében. Elmondtam, hogy nagyon szép dolgokat mondunk arról, hogy segítenünk kell a fiatalokat hivatásuk kialakításában, de vajon hogy fog rátalálni a hivatására az, aki elszakadt a családjától, hazájától, kultúrájáról, egyháztól, és egy idegen országban köt ki? Ennek kapcsán elmondtam, hogy a Közel-Keletről Európába menekült keleti rítusú keresztények nem tudják megélni saját hitüket, hiszen többnyire, legjobb esetben is a római katolikus egyházat találják meg, a saját rítusuk szerint tovább élni alig van remény. Fölhívtam a figyelmet arra, hogy nemcsak a befogadás keresztény kötelességünk, hanem a visszatérésük segítése, és lehetőség szerint annak elérése, hogy ne kényszerüljenek elhagyni hazájukat. Palánki Ferenc püspök

atyáról beszélt, hogy a nyugat-európai országok nagyon sok magyart elcsábítanak. Mi kiképezzük őket, tanítjuk őket, de más országban kamatoztatják tudásukat (gyakran nem a szakmájuknak megfelelő), így nem tudnak kiteljesedni, és a befogadó ország sem azt a szaktudást kapja, amit az illető nyújtani tudna.

A szinódust mindig egy végső dokumentum zárja le. Meséljen erről!

Ahogy említettem, a szinódus munkáját végigkíséri egy szakértők által vezetett csoport, amelybe a püspökök földrészenként maguk közül jelölnek egy-egy személyt, illetve még a pápa is kijelöl mellőljük néhányat. Ez a munkacsoport szerkeszti meg a zárószöveget. Azért nagyon fontos és nehéz a záródokumentum megalkotása, mert az egész világ keresztényeire kell, hogy vonatkozzon. Mi gyakran hajlamosak vagyunk európai szemmel nézni az egyházat, ahol nagy a baj, hiszen a fiatalok sorra hagyják el hitüket, egyházukat, a mai világ ezernyi kísértésével vezérelve. De például Ázsia és Dél-Amerika fiataljainak (akik sokkal többen vannak, mint az európaiak) jó része nagyon is ragaszkodik az egyházhoz, s az ő problémáik sokszor egészen eltérnek az európaiakétól. A most megalkotott záródokumentum íve nagyon szép: az emmauszi tanítványok történetére épül. A bibliai történetben két tanítvány Krisztus halála után elhagyja Jeruzsálemet, és csalódottan hazafelé tartanak. Hozzájuk csatlakozik Jézus – akit nem ismernek föl –, és kérdezteti őket a történetekről, majd megvilágosítja őket, hogy mindennek miért kellett így történnie. Olyannyira, hogy a két tanítvány nem akarja elengedni, kéri, hogy tartson velük. Így is tesz, s csak a kenyértöréskor ismerteti meg magát. A vele való találkozás után misszionáriussá teszi őket, rögtön visszamennek Jeruzsálembe, és hirdetik, hogy találkoztak a Föltámadottal. A szinódusi összegző dokumentum lényege, hogy az egyháznak is ehhez hasonlóan kell a fiatalokhoz viszonyulni: csatlakozni hozzájuk, kérdezni, beszélgetni őket, s a kinyilatkoztatás segítségével megvilágosítani az élethelyzetüket, elvinni őket addig a pontig, amikor már nem akarják elengedni az egyházat s általa Krisztust, s ők is misszionáriusokká válnak. A dokumentum kiemeli, hogy a legjobb misszionáriusok éppen a fiatalok, akik tanúságot tesznek kortársaik előtt Krisztusról. Ez a kép tehát nagyon szép, de maga a szöveg kicsit hosszú és szerteágazó lett. Nem a fiataloknak szól, hanem a papoknak, püspököknek, hogy mire figyeljünk az ifjúságpasztoráció során. A hatvanoldalas, 167 paragrafusból álló záródokumentum minden egyes pontját egyenként olvasták föl október 27-én, a szinódus zárónapján, és egyenként kellett szavaznunk róluk. Végül mindegyik megkapta a szükséges kétharmados többséget, így az egész záródokumentumot Baldisseri bíboros átnyújtotta a pápának, aki engedélyt adott a közlésére.

A közösségi médiában naponta részletesen beszámolt a szinódus történéseiről. Miért választotta ezt a tájékoztatási formát?

A korábbi szinódusokon titoktartási kötelezettsége volt a résztvevőknek. Ferenc pápa ezt azonban föloldotta a 2015-ös családszinóduson, mert nyilvánvaló, hogy úgymint kiszivárognak a hírek. Mindenki nyilatkozhatott és tudósíthatott a saját nevében a rendszeresen megtartott hivatalos sajtótájékoztatón túl is. Mivel azonban ezek a hivatalos sajtótájékoztatók nemigen jutnak el a magyar emberekhez, ezért gondoltam, hogy ezzel a személyes hangvétellő beszámolóval folyamatos tájékoztatást adok. Úgy vettem észre, hogy sokakat érdekelnek az egyháznak ezen történései.

✠ Mivel töltötte szabadidejét?

Túl sok szabadidőnk nem volt, a délutáni szieszát legtöbbször pihenéssel, sétával töltöttük, mert szellemileg azért igénybe vett minket az egész napos figyelem. Ha tudtam, meglátogattam kispapjainkat, velük együtt végeztem az utrenyét, vecsernyét, a Keleti Kongregációban vettem részt Szent Liturgián. Nagyon élveztem, hogy egy kicsit szerzetesi életet élhettem: volt egy kis cellám a nővéreknél, korán keltem, végezhettem az imákat, reggeli után ebédig munka, utána imádság, pihenés, estig megint munka, aztán vecsernye, vacsora, imádság és alvás. Vasárnap különböző görögkatolikus helyeken vettem részt Szent Liturgián: görögöknél, oroszoknál, egyszer pedig orosz katolikus szerzetes nővéreknél. Palánki Ferenc püspök atyával egyik nap a Vatikáni Múzeumba is elmentünk.

Az egyik ülés végén az olasz Fisichella érsek fölszólalt, és arról beszélt, hogy manapság a fiatalok szeretnek zarándokolni, a zarándoklat egy megújuló, igen hatékony hitéleti forma. A fiatalok ilyenkor együtt vannak, jól érzik magukat, egymástól tanulják az imádságokat, az énekeket, közösen vesznek részt szertartásokon, együtt élik meg a hitüket. Milyen jó volna, ha mi is zarándokolnánk egyet. Elmehetnénk valahova, és onnan zarándokolhatnánk Szent Péter sírjához. Óriási lelkesedéssel fogadtuk a javaslatát. A szervezők néhány nap alatt olyan profi zarándoklatot szerveztek, amelyet ritkán látni. Öt nyelvű, lelkigyakorlattal fölerő zarándokfüzetet, egyensapkát és egy remek kis hátizsákot kaptunk, és buszokkal vittek el minket a gyönyörű környezetben lévő, Róma melletti dombra, ahonnan aztán visszazarándokoltunk a Vatikánba. Itt is voltunk legalább három-négyszázan. Hihetetlen, hogy milyen helyek vannak Rómában, az út kétharmad részét erdőben tettük meg! Útközben énekelünk, zoltárokat imádkoztunk, és persze alkalom nyílt beszélgetni olyan résztvevőkkel, akikkel addig nem is találkoztunk.

✠ Találkozott a pápával?

Mindennap. Végig velünk volt, a szinódus minden napján. Közöttünk sétált a szünetekben, együtt kávéztunk, lifteztünk, úgy beszélgettünk rendszeresen, mintha naponta találkoznánk. Hihetetlenül közvetlen ember. Egyszer Palánki Feri atyával épp a közelében voltunk, s hívott, hogy menjünk vele, mégse menjen a lift szinte üresen. Meg is jegyeztem neki, milyen szerencsés vagyok, hogy éppen Szent Ferenc napján két Francescóval utazhatom egy liftben. Ezen jót nevetett. Egy másik alkalommal a pápa megkérdezte tőlem:

- „Tudtátok, hogy a magyar az örökkévalóság nyelve?”
- Miért? – kérdeztem. – „Hát mert egy örökkévalóság kell, hogy megtanulja az ember.”

Ezzel meg ő nevette meg a liftben lévő bíborosokat. Ezt a pillanatot örökítettem meg egy selfievel.

✠ MI A SZINÓDUS FŐ ÜZENETE?

Az egyház legyen meghallgató, különösen figyeljünk oda a fiatalokra, hallgassuk meg őket, és az ő nyelvükön beszéljünk velük. Egy másik fontos szempont, amely előkerült, a szinodalitás: közösen kell megfogalmaznunk a feladatainkat, amelyhez mindenki hozzászólhat, persze továbbra is a pápa és a püspök testületének vezetésével. Arra is fölhívja a figyelmünket a zárószöveg, hogy mennyire megváltozott a világunk a digitális forradalommal. Látnunk kell, hogy a technológia fejlődése, a telekommunikáció teljesen új kultúrát teremt; megváltoztatja az emberi kapcsolatokat, gondolkodásmódot. Meg kell találni a mai digitális világban is a fiatalok hangját, nyelvét, különben minden jó szándékunk ellenére nem fogjuk tudni átadni nekik az evangélium üzenetét. A legfőbb hangsúly pedig a hivatás-tisztázásra helyeződött – ki kell alakítanunk a hivatásszemléletű ifjúságpasztorációt. Segítenünk kell a fiataloknak megtalálni hivatásukat, azon keresztül saját, igazi énjüket. A hivatásszemlélet azt jelenti, hogy Isten szemével nézem saját életutamat. Ehhez kell hozzásegíteni a fiatalokat. Az ő nyelvükön kell megszólítani őket, meghallgatni a történetüket, gondjaikat, s ezen keresztül fölismeretni, hogy ők is szeretve vannak, hogy nem céltalan az életük. Ennek a célnak a keresése és folyamatos megélése az ember feladata, amely egyre közelebb viszi őt ahhoz az Istenhez, aki a létbe hívta, és akinek terve is van vele.